

SKRAIDANČIOS ŠLUOTOS
EVOLIUCIJA

IKI ŠIOL NĒRA ATRASTI KERAI, kurie leistų burtininkams skraidyti savo žmogiškuoju pavidalu. Esti keletas animagų, katrie pasivertę į sparnuotas būtybes mėgaujasi skrydžiu, bet jie – tikra retenybė. Ragana ar burtininkas, pasivertę į šikšnosparnį, gal ir gebės paskristi, bet su šikšnosparnio smegenėlėm vos pakilę pamirš, kur ruošėsi plasnoti. Levitacija – įmanoma, tačiau mūsų protėviams nepakako tik siūbuoti pora metrų virš žemės. Jie troško daugiau. Troško skristi kaip paukščiai, bet nesivarginti daigindamiesi plunksnas.

Šiais laikais mums savaime suprantama, kad kiekvieno Britanijos burtininko namuose esama bent

vienos skraidančios šluotos; tik retas kuris paklausia savęs – kodėl. Kodėl paprastutė šluota buvo patvirtinta kaip legali burtininkų oro transporto priemonė? Kodėl Vakaruose taip ir neprigijo skraidantis kilimas, kurį taip vertina mūsų broliai Rytuose? Kodėl nesukūrėme skraidančių statinių, skraidančių fotelių, skraidančių vonių – bet sukūrėme šluotas?

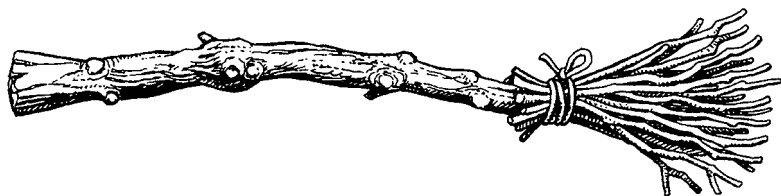
Dar prieš įsigaliojant Tarptautinės burtininkų sąjungos Slaptumo statutui, raganos ir burtininkai puikiai suprato, kad žiobarai, išsiaiškinę, kokios galios čia slypi, mėgintų jomis pasinaudoti. Tad skraidančios transporto priemonės, laikomos namuose, turėtų būti diskretiškos, lengvai paslepiamos. Šluota šiam tikslui tiko kuo puikiausiai: niekam nereikia teisintis, kodėl ją turi namuose, net jei aptiktų žiobarai, be to, šluotos lengvos transportuoti ir nebrangios. Kad ir kaip ten būtų, pirmosios šluotos, užkerėtos skraidyti, turėjo ir trūkumų.

Remiantis šaltiniais, skraidančias šluotas burtininkai ir raganos Europoje naudojo jau nuo 962 mūsų eros metų. Šio periodo iliuminuoto rankraš-

čio miniatiūroje iš Vokietijos vaizduojami nuo šluotų nulipantys burtininkai iš baisinio skausmo perkreiptais veidais. Škotų burtininkas Gutris Lokrinas 1107 metais rašė, kad po kelionės šluota iš Montrozo į Arbrouą kamavo „rakštys sėdynėje ir kraupus hemorojus“.

Apžiūrėjus viduramžių šluotą, eksponuojamą Kvidičo muziejuje Londone, nesunku įsivaizduoti Lokrino sopulius (žr. pav. A). Storas, gumbuotas nelakuoto uosio kotas, viename gale negrabiai pri-rištas kuokštas lazdyno vytelių – jokio patogumo, o ką jau kalbėti apie aerodinamiką. O ir kerai primi-tyvūs: šluota pastoviu greičiu skrieja viena kryptimi; galima pakilti, skristi į priekį ir nusileisti.

Pav. A

Kadangi burtininkų šeimos tais laikais šluotas gaminosi pačios, nepaprastai skyrėsi šių skraidyklių greitis, patogumas ir veikimo principas. Tačiau XII amžiuje burtininkai įgudo už įvairias paslaugas atsiskaityti mainais, taigi talentingas šluotadirbys galėjo išmainyti šluotą į eliksyrus, kuriuos jo kaimynui geriau sekėsi maišyti. Kai šluotos pagaliau tapo patogesnės, burtininkai ėmė skraidyti ne tik iš taško A į tašką B, bet ir savo malonumui.

2

SENOVINIAI ŠLUOTŲ
ŽAIDIMAI

VOS TIK SKRAIDANČIOS ŠLUOTOS ištobulėjo ir burtininkai išmoko raiti pasukti, keisti skrydžio greitį ir aukštį, ėmė kurtis šluotų sportas. Iš ankstyvųjų burtininkų pasaulio raštų ir piešinių galime susidaryti gana aiškų įspūdį, kokius žaidimus žaidė mūsų protėviai. Kai kurie jų bėgant laikui išnyko, kiti išliko ar pakito ir pavirto į sporto šakas, kurias žinome po šiais dienai.

Garsiosios Švedijos KASMETINĖS ŠLUOTŲ LENKTYNĖS rengtos jau dešimtame amžiuje. Skraidytojai lenktyniaudavo nuo Koparbergo iki pat Arjeplugo – daugiau nei puspenkto šimto kilometrų. Trasa driekiasi tiesiai virš slibinų rezervato,

o lenktynių trofėjus – neatsitiktinai Švedijos trumpasnukio pavidalo. Dabar lenktynės jau tapusios tarptautiniu turnyru: įvairiausių tautybių burtininkai susirenka į Koparbergą išlydėti lenktynininkų, paskui išnyksta oru ir Arjepluge pasitinka laimėtojus.

Garsiajame 1105 metų paveiksle *Günther der Gewalttätige ist der Gewinner* („Giunteris Nuožmusis – nugalėtojas“) vaizduojamas senovinis vokiečių žaidimas STIČSTOKAS. Prie šešių metrų aukščio karties pritvirtinta pripūsta slibino pūslė. Vienas žaidėjas ar žaidėja ant šluotos privalo apginti šią pūslę. Pūslės gynėjas ar gynėja virve per juosmenį pririšami prie karties, kad negalėtų nuskristi toliau nei trys metrai nuo pūslės. Kiti žaidėjai vienas po kito bando priskristi prie pūslės ir pradurti ją specialiai paaštrintu šluotos kotu. Pūslės gynėjui ar gynėjai leidžiama puolimą atremti burtų lazdele. Žaidimas baigiamas, kai pūslė sprogs, arba pūslės gynėjui ar gynėjai pavyksta užkerėti visus puolėjus, arba gynėjai ar gynėjui apalpus iš nuovargio. Stičstokas išnyko keturioliktame amžiuje.

Günther der

Gewalttätige ist der Gewinner

Airijoje klestėjo žaidimas AINGINGEINAS, apdainuotas gausybėje airiškų baladžių (sakoma, kad legendinis burtininkas Fingalas Bebaimis buvo aingingeino čempionas).

Žaidėjai vienas po kito gauna kamuoliuką, vadinamą domu (dažniausiai iš ožkos pūslės), ir turi prasibrauti pro liepsnojančias statines, iškeltas aukštai į orą ant pastolių. Domą privalu permesti per paskutinę, tolimiausią statinę. Žaidėjas, kuriam pavyksta greičiausiai pasiekti paskutinę statinę ir nesupleškėti liepsnose, laimi.

Škotijoje atsirado, ko gero, pats pavojingiausias šluotų žaidimas – KRIOČEANAS. Žaidimas aprašytas tragiškoje vienuolikto amžiaus geilų poemoje; štai ką byloja išverstas pirmasis jos posmas:

Susirinko dbylika galiūnų
skraidyti,
 Užsidėjo po katilą, šoks jau
 į dangų,
 Subliuvo ragas, pakilo į orą

Bet dešimt prarado gyvenimą brangų.

Kriočeano žaidėjai skraido užsivožę ant galvos po katilą. Nuaidėjus ragui ar būgnams, į žemę ima kristi trisdešimt metrų virš žemės pakibę akmenys ir rieduliai. Didžiama Škotijos burtininkų ši sportą laikė aukščiausiu vyriškumo ir drąsos išbandymu, kriočėanas viduramžiais buvo nepaprastai populiarus, nepaisant masinių mirčių jį žaidžiant. 1762 metais žaidimas pripažintas nelegaliu, ir nors XX amžiaus 7 dešimtmetyje Magnusas Kiauragalvis Makdonaldas surengė kampaniją sportui atgaivinti, Magijos ministerija nesutiko panaikinti draudimo.

Devone, Anglijoje, populiarumo sulaukė ŠANTBAMBSAS – brutali viduramžių dvikovos atmaina, kurios dalyviai siekia visais įmanomais būdais vieni kitus numesti nuo šluotų, o paskutinis išsilaikęs ore laimi.

Herefordšyre atsirado SVIVENHODŽAS. Kaip ir stičstokui, šiam žaidimui buvo naudojama pripūsta pūslė, dažniausiai kiaulės. Žaidėjai ant šluotų

sėdi atbuli ir šluotų šeriais mušinėja pūslę viršum aukštos gyvatvorės. Žaidėjui nepataikius, tašką gauna jo priešininkas. Laimi pirmasis surinkęs penkiasdešimt taškų.

Svivenhodžas vis dar žaidžiamas Anglijoje, nors niekad nepakilo į populiarumo aukštumas; šantbambsą šiais laikais žaidžia tik vaikai. O štai Kvirdičo pelkėje sukurtas žaidimas tapo populiariausias visame burtininkų pasaulyje.